

NIE POZWÓL KŁAMAĆ O WYBORACH!

Zgłoś dezinformację

Czym jest dezinformacja?

To zamierzone i strategiczne powielanie fałszywych lub manipulacyjnych treści, aby zaszkodzić naszemu społeczeństwu. Jego celem może być zniekształcanie procesów wyborczych czy wpłynięcie na wynik wyborów, a w szerszym kontekście – doprowadzenie do utraty wiary w demokrację.

Dezinformacja rozprzestrzenia się między innymi przez misinformację, czyli nieświadome rozpowszechnianie dezinformacji przez osoby, które w nią uwierzyły.

Jak powinno wyglądać zgłoszenie dezinformacji?

Pod tym linkiem znajduje się formularz. Trzeba w nim podać:

- link do dezinformacji (prosimy o niewysyłanie zrzutów ekranu),
- swoje imię oraz adres e-mail,
- krótki opis, dlaczego zgłaszana treść może być dezinformacją,
- w przypadku, gdy dezinformacja pojawiała się w mediach społecznościowych i została zgłoszona również na takiej platformie, prosimy też o podanie numeru tego zgłoszenia.

Jakie są najczęstsze rodzaje dezinformacji wyborczej?

1. Sugerowanie fałszowania wyniku wyborów w związku z błędami w komisjach.

Błędy mogą się zdarzyć, ale nie są dowodem na fałszerstwa wyborcze. Dezinformacja często wykorzystuje nieprawdziwe informacje na temat liczenia głosów przez komisje wyborcze czy błędów na kartach wyborczych.

Przykład z ostatnich wyborów:

Rozprzestrzeniano fałszywe informacje o nieważności wyniku wyborów w związku z brakiem pieczętek na kartach do głosowania. Według rozpowszechnianej narracji członkowie komisji wyborczych dysponowali kartami do głosowania podzielonymi na dwie grupy: ważne (z pieczętkami) i nieważne. Członkowie komisji rzekomo mieliby decydować o tym, komu wydać jaką kartę – i tym samym wpływać na wynik wyborów.

To był fałsz! Brak stempli na kartach był zjawiskiem marginalnym. Drobny błąd, który został naprawiony i nie wpłynął na wynik wyborów.

2. Zniechęcanie do głosowania oraz kłamstwa na temat tego, czy można jeszcze głosować.

Tego rodzaju dezinformacja może dotyczyć podawania błędnej daty wyborów lub błędnych godzin otwarcia lokali. W bardziej wyrafinowanej formie może wskazywać, że jeśli przyjdziemy zbyt późno, nie będziemy mogli zagłosować, bo komisja zamknie lokal. Takie kłamstwa powielano podczas ostatnich wyborów parlamentarnych. Ma to na celu zniechęcenie do głosowania osób, które mogłyby jeszcze wziąć udział w wyborach.

Prawda jest taka, że wszyscy, którzy ustawią się w kolejce do godziny 21.00, będą mogli oddać głos.

3. Zarzut podwójnego głosowania.

Narracje tego rodzaju mają na celu podważenie wyników wyborów poprzez zgłaszanie zarzutów, że obywatele (o innych poglądach) lub pewne grupy społeczne wpłynęły w sposób nieuprawniony na wynik głosowania. Najczęściej powraca narracja, że obywatele identyfikowani z jakąś grupą społeczną czy poglądami politycznymi wykorzystują dokumenty osób zmarłych, by oddać głos dwa razy – i że dzieje się to na masową skalę.

Prawda jest taka, że listy osób uprawnionych do głosowania są stale aktualizowane.

4. Zarzut udziału osób nieuprawnionych.

Tego rodzaju dezinformacja, w szczególności w ostatnim czasie w Polsce, może być wymierzona w obywateli Ukrainy i mieć na celu polaryzację społeczeństwa. W trakcie kampanii do wyborów samorządowych widzieliśmy fałszywe informacje dotyczące narodowości niektórych kandydatów. Powielano również fałszywe przekazy o masowym oddawaniu głosów przez migrantów i uchodźców.

W wyborach do Parlamentu Europejskiego mogą głosować wyłącznie obywatele i obywatelki krajów należących do Unii Europejskiej, którzy najpóźniej w dniu wyborów ukończyli 18 lat. Zgodnie z art. 10 Kodeksu wyborczego cudzoziemcy mogą oddać głos w wyborach do Parlamentu Europejskiego i do organów stanowiących jednostki samorządu terytorialnego, ale przepis ten dotyczy wyłącznie obywateli Unii Europejskiej.

Znajduje więc zastosowanie wobec Ukraińców tylko wtedy, gdy są oni równocześnie obywatelami któregoś z państw członkowskich UE.

5. Kłamstwa na temat tego, jak oddać ważny głos.

Taka dezinformacja ma na celu bezpośrednią ingerencję w proces wyborczy poprzez skłonienie obywateli do oddawania nieważnych głosów. Może ona na przykład zachęcać do głosowania na więcej niż jednego kandydata, nieodpowiedniego sposobu zaznaczania swojego wyboru (nie poprzez znaczek X) czy do głosowania korespondencyjnego (kiedy nie jest to możliwe).

Aby być pewnym, że oddany przez nas głos jest ważny, przed głosowaniem należy dokładnie zapoznać się z instrukcją umieszczoną na karcie wyborczej. Można też poprosić o pomoc członka komisji.

6. Fałszywe albo zmanipulowane informacje o kandydatach.

Szczególnie w momencie ciszy wyborczej może dojść do rozpowszechnienia fałszywych lub zmanipulowanych treści dotyczących konkretnych kandydatów. To istotne w związku z rozwojem technologii *deepfake*, czyli fałszywych filmów, obrazów lub nagrań audio, które za pomocą sztucznej inteligencji imitują wygląd i głos kandydatów.

W sytuacji ujawnienia treści, które mają charakter skandalu, wzbudzają silne emocje i jednocześnie atakują konkretnych kandydatów, musimy być szczególnie ostrożni i dodatkowo je zweryfikować.

7. Fałszywe sondaże.

W dniu wyborów, w okresie ciszy wyborczej, wiele osób (często na zamkniętych grupach w mediach społecznościowych) publikuje informacje o tym, kto wygrywa w wyborach. Powołują się przy tym na informacje pochodzące rzekomo od członków komisji. Tego typu informacje są nieweryfikowalne i najczęściej fałszywe. Mogą wpłynąć na to, na kogo ostatecznie odda głos osoba, która dowie się o takim nieprawdziwym sondażu.

Warunkiem przedstawienia wyników sondażu exit poll jest zakończenie ciszy wyborczej, czyli zamknięcie wszystkich obwodowych komisji wyborczych w kraju.

Także we wcześniejszym okresie przedwyborczym może dojść do publikacji sfałszowanych sondaży, które mają na celu manipulację nastawieniem wyborców.

Do wszystkich sondaży należy podchodzić w sposób krytyczny. W szczególności warto sprawdzić, czy podano informacje na temat sposobu zbierania danych i wykorzystanej metodologii.

Jeśli widzisz treści, które powielają przedstawione powyżej narracje, jak najszybciej zgłoś je tutaj!

<https://bezpiecnewybory.pl/zglos-incydent/formularz>

